

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Fehér rabszolgák.

A szociális törekvések áramlata mind szélesebbre tágitja a korlátokat, melyeket a kiváltságosak hatalma az elnyomottakkal szemben önzésből emelt. Fél század kellett ahhoz, hogy a francia nemzet által deklarált jogegyenlőség magasztos eszméje hazánkban diadalmaskodva a jobbágyság rab-bilincseit szétörje. Ekkor szabaddá lett a föld és a földmives. Egy újabb emberöltő múlva gondolt a magyar törvényhozás az ipari munkásokra, elrendelvé az 1891. XIII. törvényezikben az ipari munkának vasárnapi szünetelését. A magyar szent korona országainak területén a nemzetgazdasági munkásságnak nagyfotosságu tényezői érthető örömmel és lelkesedéssel fogadták a törvény hu-mánus rendelkezését, melynek áldása százazreknek biztosította a jogot, hogy hetenként legalább egy napon végezhetik a saját ügyeiket, eleget tehetnek vallási kötelemeiknek, önművelődésre időt szentelhetnek s élvezhetik a társadalmi élet előnyeit, melyből egyébként foglalkozásuk, kötelességük kizárta őket. —

Ámde — sajnos, ezt a jogot nem gyakorolhatják, a törvénynek eme jótéteményében nem részesülhetnek mindenütt, holott a törvény első szakasza kötelezőleg rendeli: hogy vasárnapokon, valamint Szent-István király napján, mint nemzeti ünnepen a magyar szentkorona országainak területén az ipari munkásoknak szünetelnie kell.

Igaz, hogy a törvény felhatalmazza a minisztert, hogy ott, ahol az üzem félbeszakítása lehetetlen, megengedheti vasárnapokon is az ipari munka

végzését. Az ilyen kivételekről nem szólnak. Ámde vannak olyan ületek, a melyek nem esnek ily kivételek alá és még sem tartanak vasárnapi munkaszünetet. Itt vannak a Zsilvölgyben.

Törvényben gyökerező felhatalmazás alapján délutáni 5 óráig a végrehajtási utasítás megengedi oly községekben, melyek az ország határától 10 km-nél távolabb nem esnek, a munka folytatását.

Ezen az alapon tartják nyitva a petrozsényi, lupényi és vulkáni kereskedők és iparosok üzleteiket a kötelező munkaszüneti napokon délután 5 óráig. Pedig tévesen alkalmazzák ezt a kivételes engedélyt, mert az érintett községek mindegyike távolabb esik 10 kilométernél az ország határához.

A kereskedők túlnyomó s tekintélyes része, az alkalmazottak pedig kivétel nélkül többször kérelmezték már az ipari munka vasárnapi szüneteléséről szóló törvény rendelkezésének alkalmazását. Felhozta minden érvet, csak azt nem, hogy az említett községek a határtól való távolság címén nem tarthatnak igényt a kivételes engedélyre.

Legutóbb a petrozsényi kereskedelmi alkalmazottak folyamodtak a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumhoz aziránt, hogy ők is részesülhessenek a munkaszünet áldásában. De ők sem hivatkoztak az ügy elbírálásának érintett körülményére s így a ker. miniszterium abban a feltevésben lehet, hogy a község 10 kilométernél közelebb esik az ország határához. Tehát az üzlettulajdonosok igényu tarthatnak az érintett kedvezményre, következésképpen alkalmazottaik kötelezhetők vasárnapként délután 5 óráig dolgozni.

Egy-két kereskedő üzleti szempontból is téves spekulációjára miatt a többiek is kénytelenek üzle-

tüket nyitva tartani. Holott a kormány intézkedésének bevárása nélkül az 1891. XIII. t.-cz. 7. §-ában megjelölt hatóság, vagyis a járás főszolgabírája a 6. §. rendelkezésének alkalmazásával kihágásnak minősíthetné itt az üzleteknek a törvényben meghatározott idő utáni nyitva tartását. És ha az 1 frt.-tól 300 frt.-ig terjedő pénzbüntetést alkalmazná, nemcsak a törvény rendelkezésének tenne eleget, nemcsak megszabott kötelességét teljesítené, hanem száz és száz fehér rabszolgát szabadítana fel, a kiket most egyesek kapzsisága az üzlethez bilincsel, dacára a törvény humanus rendelkezésének, melynek áldásában különösen a kereskedők, de leginkább ezek alkalmazottai nem részesülhetnek, a kiket munkanapokon hajnaltól késő estig dologra utal, az üzlethez köt a nehéz szolgálat s egész éven át egy fél napot se szentelhetnek társadalmi tisztüknek, a saját ügyeiknek és az önképzésre. Mert, ha vasárnaponként délután 5 órakor zárják az üzletet, eltelik egy óra az üzlet rendbehozásával, egy óra a mosakodás és öltözködéssel s akkor már vacsorához ülhetnek s azután a napi fáradalmaktól kimerülve lepihennek, hogy másnap hajnalban újra kezdhessék a rabszolgamunkát.

Ez a megszakítás nélküli lekötöttség ellenkezik a törvény kötelező rendelkezésével, annak nemes célzatával és minden emberi érzéssel.

Midőn a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a 37.892—1891 és 14.837—1892 számú rendelettel a törvényt hatályba léptette, maguk a kereskedők és iparosok, valamint a végrehajtó és ellenőrző hatóság is abban a téves véleményben voltak, hogy Petrozsény és az említett zsilvölgyi községek 10 kilométernél közelebb esnek a határszélhez, te-

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

Erzsébet királyné emlékezete.

A petrozsényi iskolák kegyeletesen ülték meg nagy királynénk emlékeztetőt f. hó 20-án. A gymnasiumban, az állami iskolában, a zárda-iskolában és bányatársulati iskolában a gyászmise után szavalattal, emlékeződdel, gyászdalok és hazafias énekekkel áldoztak Erzsébet királyné emlékének. A kegyeletos ünnep ismertetésére közöljük az alábbi magas szárnyalásu alkalmi költeményeket és emlékbeszédet:

ERZSÉBET.

Irta: Lithvay Viktória. Szav.: Vigh Ida VI. o. t.

Van seb, a mely vérzik örökké,
Van gyász, mely soha nem szűnik,
Jöhetnek és mehetnek az évek,
De a mérhetlen szenvedésnek
Csak új tanuja mindenik.

Van tör, mely egy szívet találva
Míljók szívét sebezte meg,
Erdőn, hegyen, völgyön keresztül
Csak ama jajszó hangja rezdül
„Miért engedtétek ezt Egek?”

ERZSÉBET.

Szav.: Kerekes Béla V. oszt. tan.

Volt a magyarnak még nem oly rég
Egy felséges nagyasszonya;
De mert a bíbor gyásztól nem véd
Volt neki tenger bánata.

S hogy irt keressen, messze elment,
El idegenbe messzire,
Sötét gyászfátyla lengett, lengett.
Árnyat vetett egész ide.

És ingyen jöttek, mentek évek,
De hasztalan mult az idő,
Nem adott nyhet bus szívének,
Sem ég, sem föld, sem levegő,
Csak sajgott, vérzett mély sebében,
S elmúlt mint élt mély panasztalan,
Mint beolvad a mindenségbe
A leszálló nap zajtalan.

S most ránk maradt a gyásznak fátyla,
Virasztunk a nagy éjszakán,
Mint mikor megnő az éj árnya
S a bánat van ébren csupán,
Szál imánk mint száll a felhő,
Melyet a föld légnek ad.
Fehérlelkű martir királyné
Aludt csendesen álmodat.

EMLEKEZET.

Irta: Szedlovinkné D. Anna. Szav.: Bicskei József VI. oszt. tan.

Emlékezet, te szent, olthatatlan tiszta tűz!
Fájó szeretetünk ápol, mint Veszta szűz.
Szívünk otárképe: Királyunk asszonya.
Ragyogóbb a napnál mint feleség, anya.
Példányképe, éke minden magyar nőnek.
Egő könyeinket a nagy szenvedőnek!

Van-e kit úgy sujtott, mint anyát a bánat?
Van-e, ki úgy tűrt, a ki el nem fáradt
A hit szavaival vigasztani meg: Őt,
A koronás királyt, — a szegény szenvedőt?!
Kinek leroskadni saját fájdalománál,
Szíve bár megcsakad, nem lehet, mert király.

Erzsébet királynénk egy volt de több nem lesz!
A ki úgy vonzódott a magyar nemzethez;
A ki — ha fájt szívünk . . . kezét reátette:
Gyöngéd szavaival bűnköt feledtetett! . . .
A ki a szent ügyért velünk együtt küzdött,
S mint beke angyla járt köztünk, ha győzött.

Volt, nincs! . . . Egy törsturás, mely szívünket érte,
Közülünk a földről fel az égbé vitte.
A jó isten, a ki látja könyeinket,
Tudja vesztességünk, hogy mi ért bennünket,
Nincs szó kimondani . . . Szent Erzsébet anyánk!
Ki annyit szenvedett . . . oda fenn vigyázz ránk!!

Emlekezés Erzsébet királynéra.

Irta és a főgymn. gyászünnepe felolvasta:
Andreics Jenő V. o. t.

Emlékezet! te olthatatlan tiszta tűz, az emberi lélek varázs-vesszeje, állítsd lelki szemeink elé a multat, vonulatsd előttünk azon képeket, amik édes-bus érzélemmel töltik el a mi magyar lelkünket.

Emlékezzünk arra, aki a magyar nemzetnek mint egy fél századon keresztül védője, oltalmazója, jóakarója volt. —

Összegyűltünk, hogy e mai napot boldogult Erzsébet királynénk emlékének szenteljük.

hát az ipari munka a törvényes szüneti napokon délután 5 óráig folytatható. Amde a hivatalos és hiteles felmérés az ellenkezőt bizonyítja és így a kivételes engedély itt tévesen van alkalmazásban.

Közel másfél évtized tapasztalata azt is beigazolta, hogy se a kereskedők és iparosok üzleti érdeke, se a fogyasztó közönség iránti tekintetek nem teszik szükségessé, hogy az országban gyakorlatban levő és a törvényben megszabott rendszabály alól Petrozsény és az említett községek a jelzett szempontból kivételt képezzenek, a mennyiben a határszéli forgalom már vasárnap délelőtt véget ér, a helyi fogyasztók pedig ha tudják, hogy szükségleteik beszerzéséről munkaszüneti napokon délelőtt kell gondoskodniuk, akkor ahhoz éppen úgy alkalmazkodnak, mintha azt tudják, hogy bevásárlásaikat délután 5 óráig eszközölhetik.

Nem szenved tehát se az üzletek, se a fogyasztók érdeke a törvényes zárórák betartásával.

Belátták ezt már maguk a kereskedők is a kiknek legalább kilencztizedrésze szívesen zárna korábban, hogy egy héten legalább egyszer pihenessen; de néhány — mondjuk túlélelmes — miatt nem tehetik. Ellenben ha az elsőfoku hatóság, tudatában annak, hogy a határszéltől való távolságra alapított kivételes engedély eddig is tévesen alkalmaztatott s ezt határozatilag kimondaná s közhírrététel után elrendelné a törvényben megszabott munkaszünet szigorú megtartását, nem hisszük, hogy akadna olyan üzlettulajdonos, aki az ellen felelkezne. És ha igen, a felettes fórumok ezt az üdvös és óhajtott törvényes intézkedést okvetlenül jóváhagynák, a felelkezés elutasításával.

Miután a közös megegyezésre irányult törekvés nem vezetett eddig eredményre s ezután is sikertelen maradna, — így lehetne részesíteni a munkaszünet jótéteményében a kereskedőket és a lekötött fehér rabszolgákat: a kereskedői alkalmazottakat.

Nem az iskolának, hanem az életnek — tanítunk.

Paedagogustársaim, meg a szülők nagyrésze tán megütözközve olvassák a címet, pedig a dolog nemcsak őket, hanem különösen helyi hatóságainkat, a törvények öreit és végrehajtóit is melegen érdekli.

Inségesek, szűkölködők, üldözöttek érdekében beszélnek.

Éneklőmadarainkat erősen pusztítják községünk határában, még pedig a leghasznosabb fajokat.

Védjük őket!

Védelmük hármasa.

1. Tanítók, szülők, világossítsák fel a gyermekeket, hogy mekkora kárt okoznak az éneklő madarak pusztításával; ismertessék meg a hasznos madarakat, melyeket védeni kell. Vagy, ha ők maguk sem ismerik a védelemre méltó madarakat, töltsék el növendékeiket, gyermekeiket a madár fogástól.

2. A hatóságok örökjének a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 57. és 58. §-ait kommentáló 24.655 — VII./I.—1901 szám földmivelési minisztérium kiadta rendelet megtartásán.

3. Pusztítsuk a madárság ellenségeit.

Sajnos, a legtöbb tanító annyira lekötött, hogy a madarakkal szakszertien alig foglalkozhatik; az is bizonyos, hogy a természettudományok nem izlenek minden embernek; azonban minden tanítótársam ismeri legalább annyira a madarakat, hogy az éneklőket külső megjelenésükről megismeri.

Nem is sorolom fel nemek szerint az említett ministeri körrendeletben védelemre ajánlott madarakat; legjobb, ha elültjük tanítványainkat és gyermekeinket, de teljesen eltöltjük a madárfogástól; maga a tilalom még kevés, kedveltsük meg velük a madarakat!

A megkedveltetés nem utolsó módja, hogy buzdítsuk őket a madarak etetésére; ne sajnáljanak tőlük egy két magvat, néhány kenyérmorzsát. S ha még arra is ráveszzük őket, hogy tavaszon fészkelő-helyeket állítsanak a madaraknak, úgy az a gyermek soha többé madáraszni nem fog.

Fődolog szerintem, hogy a gyermekkel megkedveltessük a madarakat, akkor magától megy minden.

A hatóságok örökjése azonban feltétlenül szükséges, különösen a mi petrozsényi viszonyaink között; majd alább megmondom, miért!

Jóságát különösen a magyar nemzet érezte. Hiszen ő volt az, ki a fejedelmet kibékítette az országgal és annyi hontalannak ujra hont szerzett.

Nemcsak meghatotta, hanem meg is szomorította Battyhány Lajos halála. Szeretett mindenkit aki magyar volt és mindent a mi magyar volt. Klapka György Komárom hős védőjét magához hívatta, hogy megismerje e nagy férfit.

Ha bajba került, vagy veszély fenyegette, mindjárt a magyar nemzethez folyamodott, mert jól tudta, hogy szeretetért csak szeretetet kaphat.

Ő egészítette ki Ráda Pál grófnak ezen felköszöntését: „Éljen a király, a jó király” avval, hogy hozzá-tette: „addig éljen, míg a honnak él!”

Egyetlen fia mellé magyar nevelőt fogadott és kis eányát minden nap magyarul imádkoztatta. Együtt örült a magyarral, de vele örült, vele búsult és vele sirt a magyar is.

Sirt a nemzet, sirt a királyné Deák Ferenc koporsójánál. Egybe folyt könnyük Andrássy Gyula ravatalánál. Zokogott a királyné és a nemzet a közös veszteség fölött.

A haza és az anya egyetlen reménységének a trónörökösnek halála mély gyászba borította az egész nemzetet.

De nem sokáig zokoghatott a magyarok nagyasszonya, hanem annál többet sirtunk mi magyarok, mert elszorult szívvel, keserű fájdalommal kellett fogadnunk a hirt, hogy Ő felsége, drága hazánk nagyasszonyának Magyarország tündérének nemes életét gyilkos tör oltotta ki; egy hitvány tör okozta e nagy fájdalmat, amely akkor minden magyar szívet megsebzett.

Bezárult a kriptá föléle és egy oly nemes lélek tért utolsó nyugó helyére, mely pótolhatatlan veszteség édes magyar hazánkra.

Testét eltemették. Jó lelke fenn az egek uránál bizonyára megkapja méltó jutalmát.

Emlékét a magyar örízni fogja, míg magyar él e földön, emléke is élni fog. Nem halhat meg az, ki millióknak boldogítására szentelte nemes életét.

De ép ilyen fontos a madárvilág ellenségeinek fogasztása is! És most értünk ide!

Gyakran járván kinn a határban, többször leptem meg madarászó társaságokat, nemcsak iskolás gyermekeket, hanem éretlen suhanczokat, sőt felnőtt férfiakat is; a Lunkán Liváznyben, a vasuti sínek közelében, a prágai hegyen, Heinrich főmérnök ur kertjében a Malea pataka mellett, sőt a gimnázium mellett az égerfák alatt — állami területen! — csaknem nap-nap után lehet fogni madarászó gyermekeket; s ezek a bestiák a himeket kalitkára gyűjtik, a nőstényeket pedig földhöz vagy dőssákba. Ha valaki utánajárna, hogy igazam van-e, szívesen elvezetem oda, hol az ártatlanul megölt madárkák fekszenek. Ez történik nálunk — Ázsiában!

Az ilyen emberi vadállatokkal szemben tessék a törvényt egész szigorúságával alkalmazni; de gondoljuk meg azt is, hogy ez a gyermek talán soha nem hallott a madarak hasznos voltáról, soha nem hallott a törvényről, a mely őket védelmezi. Ha tehát az olvasókönyvünk a multról kesereg s a régi dicsőséget siratja, szentelhetne pár sort a madarak védelmének is; tanulja meg a gyermek a jelent is, ne csak mindent a mult szemüvegén át lásson.

Neveljük tehát úgy azt a gyermeket, hogy tanuljon belőle a jövőre is; szív és jellemképzés alapjait rakjuk le a gyermek lelkébe; a lelkébe hullott szó sokkal jobban gyökeredzik és gazdagabbban hajt, ha mindjárt kezdetben alkalma van egy és más jó tett gyakorlására. Tanítsuk meg, hogy étesse az éhező madarakat; pár kenyérmorzsza a legszegényebb asztalon is akad, ne engedjük ezt a pár morzsát se veszendőbe.

Tanítsuk meg a gyermeket a madarak védelmére is! Tanítsuk meg, hogy Czirmost ne tőrje meg a kertben, hanem egy egészséges husánggal nyujtsa végig az oldalán, majd nem megy oda, a sol semmi keresni valója nincs.

Mert a macska sok kárt okoz; rendes portyázó utakat tart a kertben, nap-nap után bejárja őket s jaj annak a mit szemé meglát; kirabolja a fészkeket, elfogja az öregeket. S ráadásul a melyik rákapott a madárpecsenyére, nem eszik az többé egeret; tehát golyót neki vagy furkós botot.

Hogy mennyi macska járja a kerteket, példával is tudom bizonyítani; nem egészen másfél négyzet-kilométeren 10 nap alatt lőttem 7 darabot; egy másik vadász-társam szinte rövid időn 1 négyszögkilométernél kisebb területen 6 darabot. Nincs is gonoszabb ellenségük az énekes madaraknak mint az elvadult házi macska, meg a tudatlan vagy kegyetlen madarász.

A védelem módja közül tehát egyik sem fontosabb mint a másik; egyik a másikat kiegészíti, tökéletesíti.

S minthogy a legtöbb szülő maga sem tudja mire kell és mire nem kell a gyermeket figyelmeztetni, különösen az iskolára marad, hogy kis növendékeibe beleöntse a madarak szeretetét és védelmét, gondolják meg a gyermekek mennyi gyümölcsöt elennének előlünk a hernyók, ha a madarak nem pusztítanak őket.

Persze, e rövid sorokban nem lehet elmondani mindazt, a mit még kellene; a ki bővebben kíván a kérdérről tájékozást nyerni, az nézze át a következő könyveket: Herman Ottó: A madarak hasznáról és káráról.

Chernel István: Magyarországi madarai. I.

Az elsőben megvan az elől említett ministeri körrendelet, s névszerint fel is sorolja a védelemre érdemes fajokat; a második pedig foglalkozik a madarak védelmével, sőt a II. rész két kötete sok kétes esetben egyenesen zsínormérték lehet. (Ez a munka megvan a gimnáziumban.)

Tehát még egyszer és utoljára: védelmezzük a madarakat, különösen az éneklőket, s inkább egyet se bántunk, semhogy tudatlanul 10 káros között egy hasznosat is elpusztítsunk!

Jámbor Miklós.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküvő.** Dániel Adolf puji hivatalnok f. hó 28-án d. u. 3 órakor tartja esküvőjét Pujon Naszid Gizellával.

— **Eljegyzés.** Bőszörményi Jenő petrozsényi bányafelmérő és Pokorny Janka jegyesek.

— **Halálozás.** Cseh Bertalan a Gróf Thorockayné Kendeffy Klára hunyadvármegyei uradalmának erdőmestere meghalt f. hó 21-én. A hatalmas erejű, atletes termetű javakorabeli férfi váratlan halála gyászba borította özvegyét és két gyermekét.

— **Műkedvelői előadás.** Folyó hó 3-án (Vasárnap) petrozsényben, a Wagner szálloda nagytermében a gymn. szertárak felszerelésének gyarapítására jótékonycélú műkedvelői előadás lesz, melyre ezután is felhívjuk közönségünk figyelmét. Belépti díj: Személy-jegy 2 K., család-jegy (3 személyig) 3 K., diákjegy 50 fillér. Jegyek előre válthatók Fehér Ignác divatárú üzletében. Kezdeté este 7 órakor. Előadás után táncz. 12 órakor kezdődő szünet alatt nagyszámu tombola tárgy fog ki-sorsoltatni. A tárgyak megtekinthetők Kohn Katalin üzletének kirakatában. Egy tombolajegy ára 40 fill. A kik tévedésből meghívót nem kaptak volna a gymn. igazgatóságánál jelentsék be. — Három egy felvonásos színjátékot adnak elő a műkedvelők, és pedig: „Rendelő óra.” Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Almási Tihamér. Rendező és sugó: Sternberg Bertalan. Személyek: Dr. Faragó, orvos — Spiegel Sándor, Szidonia, neje — Tribus Mariska, Hermin, leányuk — Huth Helén, Raviansky, legfőbb ítélőszéki bíró — Ungváry György, Pennás városi képviselő — Tribusz Aladár, Vazul, fia, kapitánysági tollnok — Renter Aladár, 1-ső biztos — Timisán Miron, 2-ik biztos — Mány Aurél, 1-ső hordár — Rupp Ferencz, 2-ik hordár — Emsz Jakab, Pál, inas dr. Faragónál — Dombora László, Cseléd, dr. Faragónál — Janza Piusz, Történik Budapestén. Idő: jelenkor. II. „A kismama” Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Karczag Vilmos. Személyek: Özv. Kocsárdiné Gabriella — Spiegel Sándorné. Bánváry Kornél — Czirbesz Dezső, Váradi Sándor — Popovics Pompéjus, József, inas Kocsárdinénál — Alexandreszku János. Történik Kocsárdiné házában. III. „Az egérke.” Vigjáték 1 felvonásban. Des Roseaux után franciából. Személyek: Bertha, fiatal özvegy — Huth Margit, Albínos, ügyvéd — Tribusz Aladár, Egy hang — Bazilly Mihály. Ugy az érdekes előadás, mint a jótékony cél és a táncmulatság, valamint a tombola előreláthatólag biztosítják az erkölcsi és anyagi sikert. —

— **Hangverseny Vajdahunyadon.** A vajdahunyadi műkedvelő színi-egylet az ottani önkéntes tüzoltó egylet javára 1905. évi december 2-án a vasgyári vandégló nagytermében táncszal egybekötött hangversenyt rendez.

— **A vajdahunyadi mandátum.** Hunyadvármegye központi választmánya szerdán tartott ülésében elrendelte a vajdahunyadi kerület megörült mandátumának betöltését és a választás napját december hó 5-ik napjára tűzte ki. — A nagyszámu kombinációból eddig csak annyi vált valóra, hogy a választó polgárság dr. Nagy Lajos vajdahunyadi kir. járásbíróit kérte fel a jelölés elfogadására, ki a hozzá intézett kérdezőzködésre kijelentette, hogy végleges nyilatkozatot csak a párt központi vezető egénységeivel folytatandó tárgyalások után ad. A gróf Andrassy Gyula párivezérlate alatt álló kormánypárti programmal lép föl. A román nemzeti párt tegnapra népgyűlést hirdetett Vajdahunyadra, mely népgyűlés tárgya az általános választói jog, a politikai helyzet és végül a vajdahunyadi kerületre nemzeti jelölt állítása lesz. Mint értesülünk, a komité két embert fog jelölésre ajánlani, kik közül a népgyűlés választ. Ezek dr. Vajda Emil belényesi orvos és dr. Muntean Aurél szásvárosi ügyvéd. Emlegetik Hollaky Arthur jelöltségét is, aki eddig ismeretlen programmal szintén felfog lépni.

— **Erdő árverés.** A kimpolujnyági határban a galaczi gör. kel. és gör. kath. egyházközség és a nemes közbirtokosság tulajdonát képező 60.000 köbméternyi luczfenyőfa termés, — mely nagy részben bányafa — jövő december hó 3-án a dévai m. kir. erdőhivatalnál nyílt árverésen lesz eladva, mire az érdekelteket ezután is figyelmeztetjük.

— **Tüzeset Szurdukban.** Folyó hó 19-én, vasárnap délután 2 órakor Barcsay Istvánné szurduki háza ismeretlen okból kigyuladt. A tűz a kémény mellett ütött ki s valószínű, hogy a kéményből kiszállott szikrából keletkezett a tűz, mely az épületnek éghető részeit elhamvasztotta. Mentésről szó sem lehetett, mert a pusztító elem oly gyorsan elharapódzott, hogy a butorok is mind bent égtek volna, ha a szurduki csendőrmester Deák Sámuel és a petrozsényi csendőrségtől éppen a tűz keletkezésekor oda érkezett: Albert Dániel és Lázár Dénes csendőrök szinte emberfeletti fáradsággal s önfeláldozással határoz buzgalommal a lángok közül az értékes holmikat ki nem hordják. Más nem volt senki, a ki az oltásnál és vagyonmentésnél közreműködött volna. Oltó eszközökről persze szó sem lehet. Hiába van kötelező hatósági rendelkezés arra nézve, hogy minden községnek tüzoltó eszközökkel ellátva kell lennie, még az a-b, iszkronyi bíró is csak a tüzeset után tudta meg,

hogy van a községnek valamelyes feeskendője Fabro Luiginél, de azt bizony nem gondolja senki s annyi, mintha nem is volna, mert az is teljesen hasznavehetlen. A kár mintegy 2000 korona s részben biztosítva volt az I. magy. ált. bizt. társulatnál. A mentésközben megrongált hutorok nem voltak biztosítva.

— **A színészet** iránt érdeklődve több oldalról intéztek kérdést szerkesztőségünkhöz aziránt, hogy mi az oka annak, hogy nem jönnek színészek Petrozsénybe. Megjegyezzük, hogy a Dombai Mihály igazgatósága alatt álló, jelenleg Déván osztatlan elismerés mellett működő jól szervezett társulat kért előadási engedélyt október, vagy november hóra, de mert az ország színi-kerületekre van osztva s csak az a társulat jogosult előadások tartására, akinek az illető kerületre miniszteri engedélye van, az előjáróság — a jogosult igazgató beleegyezése nélkül nem adhatta meg az engedélyt.

— **Lövöldözés.** Minden hónap 15-ikét követő vasárnap fizetik ki a bányamunkások havi keresményét. Ezen a napon rendszerint emberáradat hullámszik az utcákon, zajosak az italmérő helyiségek, tömve vannak az üzletek. Szóval nagyon élénk a forgalom. Másol bucsu és országos vásár alkalmával ilyen szokatlanul mozgalmas a község, a mi részben örvendetes, mert az üzleti forgalom is rendkívül élénk. De van hátránya is, a mennyiben a vidékről beözönlő öslakosok, különösen a pálinkamérő helyiségek előtt százával ácsorogva elállják a járdákat, sőt a kocsiközlekedést is megakadályozzák; továbbá részeg emberek garázdalkodása miatt nem tanácsos az utcára menni. És ha a rendőrök és csendőrök szabaddá teszik a járdákat és utakat, alig haladnak tovább, már ismét összecsoportosulnak. Tízszor annyi csend és rend is alig volna képes ilyenkor rendet tartani. Legveszedelmesebb azonban ilyenkor a folytonos lövöldözés. Mint valami előőrsi esztározáson, úgy ropognak a revolverlövészek. Ha a lövészek zajára az őrzőkeres a garázdalkodókat, mire a helyszínre ér, a tettesek eltűnnek. Minden duhajkodó mellé pedig nem lehet csendőrt, vagy rendőrt állítani. Kíváncsok volna a közrend és személybiztonság érdekében, ha a lakosok feljelenenék a lövöldözőket és az engedély nélküli fegyvertartókat. Mert ugy Petrozsényben valamint az egész Zsilvölgyben majdnem mindegyik suhaneknak van forgó pisztolya, — persze engedély nélkül, a kikkel szemben a hatóság csak úgy léphetne fel erőlyesen, ha az illetőkről tudomást szerezhetne, a mi ugy volna lehetséges, ha a közönség a hatóságnak — a saját érdekében segédkezet nyújtana.

— **A megvesztegethetetlen és önzetlen államférfiak** örökös mintaképe, Periklesz, egyike volt azoknak a kevés, boldog halandóknak, akik, az ő kiváló egyéniségük némely fogyatékoságukat feleségükben nyerték meg. Periklesz felesége Aszpázia a nagy államférfiúnak hozzá méltó felesége volt. Érdekes történetét és törvényszék elé állítását, az Endrei Zalán-féle Világ Történelme 6. hetű füzeté mondja el. A derék munkából mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a „Világ Történelme” kiadóhivatala Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Szerkesztői üzenetek.

A papir mindkét oldalára, vagy czeruzával írott kéziratokat nem használhatunk.

Talpra fell! Petrozsény. Ezalatt a cím alatt beküldött felszólítást alább közöljük azért, hogy lássa miként fest nyomtatásban s győződjön meg mások is, hogy az valóban „a hely viszonyaihoz összehozott vers”-e, a mely így szól:

Talpra fell!

Talpra fel szaktársak
Eljött az idő hogy feletünk
Eloszlatjuk a sötét felhőt
Ne engedjük tovább
Hogy közöttünk legyen
Suszter Juhász Kondász

Rendületlenül sorakozunk
Egy lobogó alá melyre
A van írva, le a kontárokkal
Ha gépészek megleltél
Vedd a lobogonkat
Bár milyen részt is követel
Büszkén hordozd aztott.

Tipord le az olyant —
A ki azt sérti
Mert a gépész lobogót
Kontár nem érintheti.
De van keverék közöttünk
A ki azt hordja —
De netegyünk össze kezünket.
Sijesünk kiirtani őket
Igaz Isten segits meg benünket

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Eladó ház.

Petrozsényben, a Kalvárián 878. sz. alatt levő házamat telkestől és a hozzá tartozó gyümölcsös nagykerttel együtt eladom.

Ugyszintén a Malea-átvezében egy telek házzal együtt eladó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal:

TÓTH PÉTER, kárpitos-mester a Kalvárián.

Értesítés.

Zongora hangolás és javításokat jutányos díj mellett elvállal, továbbá hegedű, prívát órákat ad és czimbalmot hangol lelkiismeretesen,

SIMON A. RUDOLF, Vulkán.

TÖRLESZTÉSI JELZÁLOG KÖLCSÖNT

10.000 koronáig 6%-al

annál magasabb összeget 5½%-al

40.000 koronán felül 5%-al

előleget értékpapirokra 6%-al

hitelt folyó számlában 6%-al

gyorsan és előnyös feltételek

o mellett közvetítünk. o

Betéteteket 4½%-os kamatozás mellett

o elhelyezzük. o

— Teljes tisztelettel —

Első erdélyrészi hiv. enged.

hitelközvetítő vállalat

GUTT TESTVÉREK

SZÁSZVÁROS.

Felvilágosítással szolgál köz-

napokon d. u. 5 órától 7 óráig,

vasár és ünnepnapokon egész

nap, a hitelközvetítő vállalat

— petrozsényi megbízottja —

MUNTYÁN TIVADAR

Lakása: zárdá-épület emeletén.

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad
e lap kiadóhivatala.

Értesítés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönségnek b. tudomására hozni, hogy helyben a Malea-utca Loj Jakab-féle házban, kalapdiszítéket és átalakításokat, valamint női sapkákat, a legújabb divat szerint készítek

Helyben kívánatra házhoz is elmegyek a megrendelés felvételéért.

Minden munkát pontosan, izlésesen és felelősség mellett eszközölök

B. pártfogást kér, tisztelettel:

LUSZTIG JENŐNÉ, Petrozsény.

VASUTI VENDÉGLŐ!!

Van szerencsém Petrozsény és vidéke, általán a n. é. utazó közönségnek tisztelettel jelenteni, hogy a

petrozsényi vasuti vendéglőt

kibéreltem s legfőbb törekvésem izletes meleg és hideg ételek, tiszta jó italok jutányos és pontos kiszolgálásával a pártolást kiérdemelni és biztosítani.

Saját termésű skiváló gonddal kezelt gyoroki boromat különösen ajánlom a m. t. fogyasztó közönség figyelmébe.

Abonenseket igen jutányosan vállalom s teljes megelégedésre szolgálom ki.

Midőn a n. é. közönség kegyes pártolását kérem, vagyok

alázatos tisztelettel:

Bózsa József,
máv. vendéglős.

3—3

A ki igazán jó zamatos kávét akar inni, az vegyen

„Diadal”

pörkölt kávét

Ezen kávé csak akkor valódi, ha elefánt jeggyel van ellátva.

Egyedüli elárúsítás csakis:

HERZ ARNOLD

fűszerkereskedésében, Petrozsényben.

Kapható: 1, 1/2, 1/4, 1/8, 1/20, 1/40 kg-os csomagokban.

Eladó

Pujon, a Fötéren, egy jó forgalmu

borbély üzlet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezve. Havi bevétel 160 korona.

400 korona készpénzért teher nélkül azonnal átvehető.

Venni szándékozók forduljanak:

Wolf K. Vilmos

borbély üzlet tulajdonoshoz

Pujon.

C s a k r ö v i d i d e i g !

A Fischel Vogel-féle üzletet megvettem és ennek teljes feloszlása miatt, 5078. sz. alatt hatóságilag engedélyezett

teljes végeladást tartok:

a hol a n. é. közönség az árukat mélyen a beszerzési áron alul tömegesen és kicsinyben beszerezheti.

A raktáron levő összes áru, úgy mint: női, és férfi divatárak, női és férfi confectio, női és férfi kalapok, női és férfi fehérneműek, rőfös áru és pedig: női ruha kelmék, selymek, bársonyok, vásznak, chiffonok, canavaszok, nagy téli posztó és berlini kendők, férfi ruhák, cipők, csizmák, paplanok, tricó-ingek, téli és glacé-kesztyűk, boik stb.

Kérem az igen tisztelt közönséget, bevásárlásaikat annál is inkább nálam eszközölni szíveskedjék, mert ezen végeladás csak rövid időre van engedélyezve.

Álványok és felszereléseket 50% beszerzési áron alul eladom.

Végeladás 1905 október 29-én kezdődött.

Tisztelettel: **JUNGER SAMU**

C s a k r ö v i d i d e i g !

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTÓJÁN PETROZSÉNY.